

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?

GABRIEL ALOMAR

Redacció i Administració: Viladomat, 108 (Impremia)

Apartat de Correus, 757 - BARCELONA

L'exèrcit proletari en marxa vers la pau del món

La qüestió d'Orient: el Congrés de la Internacional Socialista reunit a Marsella reclama la llibertat de les minories oprimides

... L'Internacional compren que un nou conflicte mundial no podrà ésser evitat, fins que les democràcies d'Europa i Amèrica admetin el dret de lliure disposició de tots els pobles i n'imposin el reconeixement als imperialistes d'Europa i Amèrica.

Les especials condicions en que ha tingut de viure fins ara el nostre setmanari, ens ha fet negligir ben sovint voluntàriament, el comentari d'esdeveniments trascendentals, pel retrac amb que hauriem degut tractar-los: amb la nostra impremta a Reus i amb la necessitat de dur les galerades a la censura barcelonina, certes qüestions conegudes dels nostres llegidors pels telegrams de la premsa diària no haurien pogut ésser comentades per JUSTICIA SOCIAL fins al cap de deu a quinze dies. Per a correspondre, però, com cal a l'interés dels llegidors, i prosseguint l'obra de perfeccionament del nostre hebdomadari, anunciada en edicions anteriors, des d'aquesta setmana es farà a Barcelona l'impressió de JUSTICIA SOCIAL i l'actualitat podrà rebre el comentari degut.

Fou per la raó esmentada abans que deixàrem de ressenyar les tasques del Congrés socialista de Marsella, les conclusions del qual han estat resumides en els telegrams diaris de la premsa burgesa. La sessió de clausura, que s'escaigué el dijous de l'altra setmana, consagrada directament als problemes de la política oriental, assolí però una importància tan considerable que creiem oportú reproduir *in extenso* les conclusions aprovades, a fi que quedin registrades en aquestes planes i que els pobres de esperit que pasturen encara en el camp místic del socialisme casernari, centralista, imperialista i uniformitzador, puguin veure com, fóra del Socialisme oficial—per circumstàncies ben conegudes—la «Unió Socialista» representa a casa nostra l'ideari més pur de l'Internacional, recullint, de cara al món i proclamant el nostre divorci amb el funest col·laboracionisme d'uns companys desviats del bon camí, els corrents liberals i democràtics del socialisme intel·ligent. El que avui proclama l'Internacional, enfront dels complicats problemes de la política de l'Orient, fou proclamat per l'«Unió Socialista» en l'hora mateix de constituir-se, amb escàndol de les puritanes vestals marxistes, que un any després acceptaven regidories i càrrecs de privilegi dins un règim d'excepció.

Heu's-ací el text de la moció presentada pel company Otto Bauer, líder del socialisme austríac i un dels més alts prestigis de l'Internacional, amb referència a la qüestió esmentada.

«1.ª La Internacional defensa sense reserva el dret dels nous Estats a l'existència lliure i independent; proclama altra vegada solemnement que els partits socialistes, especialment els de les grans potències i dels països limítrofs a Rússia, tenen l'obligació de lluitar contra tota política hostil envers la U. R. S. S. («Unió de Repúbliques Soviètiques»); aquests partits deuen reclamar igualment la represa de relacions polítiques pacífiques i de relacions econòmiques normals amb la U. R. S. S.

El Congrés saluda el millorament de l'estatut Internacional de la U. R. S. S. sobrevingut després del Congrés d'Hamburg, gràcies principalment a l'acció de la Internacional.

Aquesta circumstància dona dret a la Internacional socialista per demanar al poble rus que lluiti per la seva plena llibertat política i sindical, oposant-se a tota política agressiva i anexionista del seu propi govern, així com a tota propaganda que tingui per finalitat l'ingerència violenta en els afers d'altres països.

La Internacional es fa càrrec del fet de que els perills de guerra serien disminuïts considerablement si, dins la U. R. S. S., el dret de decidir la guerra o la pau estés a mans, no d'un poder dictatorial, sino del poble mateix. Es per això que la Internacional ajuda amb tot el seu pes els esforços dels països socialistes de la U. R. S. S. que tendeixen a la democratització del règim de la U. R. S. S. i al restabliment de la llibertat política.

— Vaja, home! Què us penseu que badem?

2.ª La Internacional saluda el desenvolupament de les vastes masses obreres del món xinès, indi i musulmà. La Internacional compren que un nou conflicte mundial no serà evitat, fins que les democràcies d'Europa i Amèrica admetin el dret de lliure disposició de tots els pobles i n'imposin el reconeixement als imperialistes d'Europa i Amèrica. Invita, doncs, totes les seves seccions a menar una lluita constant i enèrgica pel dret de lliure disposició dels pobles oprimits d'Àsia i d'Àfrica.

L'Internacional assegura als treballadors xinesos la seva entera solidaritat; demana la supressió del sistema d'extraterritorialitat existent a la Xina i la introducció immediata de lleis socials per a protegir al proletariat xinès contra l'explotació.

3.ª La Internacional reivindica el dret de lliure disposició dels pobles oprimits en virtut dels tractats conclusos des de 1918 i en virtut de les decisions de la conferència d'Embajadors, així com pels pobles de la U. R. S. S. que havien assolit llur independència durant la Revolució, com l'Armènia, Georgia, l'Ukrània, etc. Invita totes les seccions a defensar activament els drets de les minories nacionals, tot reclamant, per a les minories compactes, l'autonomia; per a les minories disperses, l'igualtat de drets de lliure ús de la llengua i del desenvolupament de llurs escoles i de llur cultura.

La Internacional afirma que la pau durable no serà assegurada fins el dia que, segons el principi de l'article 19 del Pacte de la Societat de Nacions, el dret internacional haurà evolucionat en un sentit tal que sigui possible una revisió de l'estatut nacional de les fronteres de conformitat amb el dret de lliure disposició dels pobles, gràcies al procediment pacífic de l'arbitratge i dels plebiscits, a fi que el poble no tingui d'esperar de la guerra, com fins ara, llur emancipació. La internacional afirma, no obstant, que aquest principi no podrà ésser aplicat a l'Europa oriental abans de l'entrada de la Rússia en la S. de les N.

4.ª La Internacional denúncia amb indignació els actes de violència i terrorisme comesos en certs països i especialment a Bulgària. I fa una crida a tots els socialistes a fi que s'oposin a tots els actes de violència i que reclamin l'abolició de tota mena de terrorismes.»

Aquestes conclusions foren aprovades per unanimitat.

I, després de la votació de múltiples resolucions de caràcter particular, del discurs de clausura pronunciat pel company Henderson i d'una brillant allocució del company Paul Faure, el Congrés donà per enlestits els seus treballs, als acords de la Internacional cantada per tots els assistents, cada u en la llengua pròpia.

Si no hi ha res de nou, el pròxim Congrés es reunirà l'any 1927.

Haurem eixit d'aquí a-les-hores del nostre marasme i els obrers de Catalunya tindrem ja un lloc *digne* en els rengles de l'exèrcit de la Pau?

A la quarta pàgina:

Les lletres

i les dèries

PARLANT AMB L'ALOMAR

En ocasió d'un recent viatge a Mallorca, tenia un vivíssim interès de visitar a Gabriel Alomar, a qui no havia vist de molts anys, d'una volta que parlàrem al local de l'Agrupació Socialista de Barcelona, quan aquesta tenia el seu estatge al carrer de Guàrdia. A Palma estant, l'amic benivolent Llorens Bisbal, m'acompanyà gentilment fins al "Terreno", a casa de l'admirat company, el qual viu al bell dessor de l'històric castell de Bellver, gaudint d'un panorama encisador: el port, la ciutat, les pinedes centenàries, i l'ampla meravella de la badia.

L'Alomar acabava de dinar, voltat de la seva nombrosa família.

Una cordial encaixada... i ens aplegàrem a la terrassa superior de la "villa" esglaonada.

Després de preguntar-me pels amics i companys de JUSTICIA, la conversa recaigué, naturalment, sobre el socialisme, exposant l'Alomar, els seus punts de vista, no sols respecte a Espanya sinó amb referència a diversos països: Rússia, França i Anglaterra, les característiques de les quals és per demés dir que coneix perfectament, fins en els seus més petits detalls.

Com tot lluitador, com tot poeta, com tot esperit bo, senzill i generós, l'Alomar és un optimista, arborat d'una fe profunda i absoluta en un immediat esdevenidor de millorament i d'emancipació dels homes i dels pobles.

Parlàrem de moltes altres coses: del socialisme a Catalunya, en el desenvolupament del qual, té l'Alomar fundades les més altes esperances per un esdevenidor molt immediat; de la situació actual, fent-hi els comentaris adequats a les circumstàncies; d'idees, de tàctiques, de Jaurès, de Guesde, de l'obra de la democràcia... Els temes tractats, no són per a ésser traslladats aquí. Diré solament l'absoluta coincidència de l'amic amb l'obra que anem realitzant els companys de la "Unió".

La conversa que havia començat poc més tard de les tres, es perllongava sense adonar-nos-en.

La muntanya començava a projectar la seva obra damunt del port de Palma. Mai no hauria deixat aquell amable sojorn. L'hora vingué, però, que calgué pensar en el retorn, i ens acomiadàrem amb una abraçada del Mestre.

Havien passat tres hores d'amable conversa, abstrerts a les misèries i a les inquietuds del moment, i partiem amb un nou entusiasme.

Una estona després, ja a bord del "Jaime I", per emprendre la tornada a Barcelona, l'Alomar tingué encara la gentilesa de venir al vapor a donar-nos el darrer adéu.

Li remercia coralment aquesta mostra de bona amistat, el seu sincer admirador,

J. COMAPOSADA

COMPANY: Si no vols que la reacció digui que l'esperit de la nostra classe ha mort, dona fe de vida. Ara és l'hora de pensar en els vençuts.

Redreça el teu esperit i el de tots els que treballen i sofreixen. Pensa en la lluita de demà.

Preguem als nostres amics que adrecin tota la correspondència de Redacció, a l'

Apartat, 757- Barcelona

El mateix prec fem als periòdics que tenen establert el canvi amb el nostre.

La d'Administració al carrer de Viladomat, 108 (Impremta)

El comiat d'en Serra i Moret

Atencions ineludibles han allunyat de la nostra terra el company Serra i Moret, vice-president de la "Unió Socialista de Catalunya". La seva absència no serà pas completa, car continuarà col·laborant en el nostre periòdic amb la mesura que les circumstàncies li permetin.

En aquest moment bé cal dir el que el company Serra i Moret significa per JUSTICIA SOCIAL. Des de la seva fundació, ell ha estat el seu principal orientador en les campanyes empreses per la nostra causa i l'intel·ligent divulgador dels ideals de la classe obrera.

El seu treball ha estat molt més intens del que amb un judici extern pot apreciar-se. Gairebé la totalitat dels nostres articles editorials els devem a l'amic Serra i Moret, que ha preferit en la seva feina més selecta conservar l'anònim, que no pendre una actitud particularment brillant. I és que el nostre company, per damunt de tota ambició i fins direm de tot lícit afany personalista, té la noble ambició i el noble orgull de treballar per un ideal com el nostre, basat en la col·lectivitat.

JUSTICIA SOCIAL és el que és, molt principalment per En Serra i Moret.

Per això, en aquests moments, tot disposant-nos a seguir el camí que ell ens ha assenyalat, li diem senzillament i de la manera més cordial, a reveure!

La Justícia i la Misèria

He llegit en un periòdic parisenc, un telegrama de Londres, en què breument i sense cap mena de comentaris, s'explica un fet que es presta a fer-ne molts. Una dona, pobra, vídua i jove, fou condemnada a uns quants dies d'arrest per haver furtat una petita quantitat de queviures per alimentar els seus fills. No podent sofrir el mal mirament dels seus conciutadans, la pobra mare, tirà els seus sis fills al riu i després s'hi tirà ella.

I penso la cara que devia fer el jutge que dictà la sentència d'arrest, en assabentar-se que no havia signat preisament una petita condemna, sinó set penes de mort.

Me'l figuro un home alt, secardí, roig de cara, casat amb una angoleta rossa i bella, com les de les pel·lícules, ocupant amb ella i llur filllet, una bonica casa, tota blanca, voltada per un bell jardí. Pertanyen a l'església anglicana, ell creu raonablement en l'Evangeli, i el Nou Testament és la seva lectura predilecta. Amb la Bíblia als dits, tancat en el seu "smoking room", filòsofa i deixa volar la seva fantasia, pensant que quan ja no serà d'aquest món, tots els seus conciutadans parlaran d'ell amb respecte, i recordaran sempre les seves justes sentències. Per anomenar el seu fill, diran sempre el fill de l'honorable.

A Anglaterra, la justícia vesteix les seves funcions amb una "pose" i una elegància en cap altre lloc no igualada, i això la fa tan respectable, que gairebé gosariem dir, que els ciutadans prefereixen el títol de jutge que no el de Baronet, o de Duc. És més estimada la noblesa de la toga que no la de cap sang.

Es per això, per tota aquesta noblesa de què parlo, que dubto si donar la culpa d'aquest crim legal al pobre jutge que jo he mig dibuixat. No serà la culpa de la llei? Més ben dit: de les lleis? Sempre he tingut la llei escrita per un dels majors enemics de la veritable justícia. La llei escrita pels legistes pensant sols en castigar els delictes, sempre m'ha semblat odiosa. I aquells llibrots groixuts i plens de lleis, rumerades amb xifres romanes, m'han omplert de basarda, sempre que en ells he pensat.

La justícia perfecta, per mi seria aquella que fos dictada per homes de reconeguda consciència i de sana sabiduria. Vull dir una sabiduria sense prejudicis de cap mena. I sobretot que les seves sentències fossin dictades lliurement, sense cap pressió, ni tan sols la de la Llei legislativa.

La llei? La justícia. La justícia? La pròpia consciència.

Per a mi un home que hagi conreat el seu cervell i el seu cor, en l'estudi dels filòsofs mundials, té molt més valor per dictar una sentència que no pas aquell que ens sàpiga dir si un delictes està comprés en l'article IV o bé en el MCMXVII.

Estic gairebé segur, que si el jutge que dictà a Anglaterra les set penes de mort de què he parlat en aquest article, hagués pogut dictar la sentència conforme al seu propi sentir, no sols no hauria dictat la pena d'arrest, sinó que s'hauria posat la mà a la butxaca per donar uns quants shillings a la pobra mare, perquè pogués menjar ella i els seus.

I amb tot i això, vull dir, que crec més en l'home de bons sentiments que no pas en el bon legista.

J. FREIXES PAQUIN

De París estant

A l'entorn de la política.—Teatre Català al "Arts Decoratives". La vaga dels empleats de Banca.

Acabarem la nostra darrera crònica, donant com a molt segura i propera, la desfeta del cartell d'Esquerres, i la caiguda del Trio Caillaux - Briand - Painlevé, que en representació seva governa.

Ha plògut moltes vegades d'aquí-hores ençà, i la crisi ministerial no s'ha produït encara. Això sí, del Cartell, malgrat els intents de galvanització, no se'n canta gall ni gallina.

Els diputats socialistes, després de tan temps de fer el paper, amenaçant amb abandonar al Govern, van decidir-se a votar contra; però van tenir el suficient seny d'esperar a fer-ho en la darrera sessió de la temporada, quan ja s'estava amb la clau al pany, per cloure el període legislatiu. Així, va evitar-se la caiguda del Govern que de cap manera podria acceptar una majoria de canvi, com la que va formar-se en substituir els vots socialistes pels de bloc nacionalistes. És, doncs, opinió unànime, que un punt s'obrin les Corts, hi ha d'haver un canvi de Govern, pujant-ne un d'orientat ben a l'esquerra, si s'ha d'anar d'acord amb el desig dels ciutadans francesos que en cada consulta electoral van marcant ostensiblement aquesta tendència.

Si és així, s'acabarà la ridícula de l'actual Govern, presoner per

complet del dictador Caillaux, cridat al Ministeri de Finances, perquè fes el miracle de ressucitar la finança francesa. I el miracle no s'ha fet, malgrat la subordinació perfecta que Caillaux ha aconseguit, fins d'homes de tanta vàlua com Painlevé, De Monzie, Laval... I s'anirà veient que la restauració del Crèdit francès, està inèdita, a mida que passin els dies, car Caillaux s'ha ficat en un cercle viciós a l'establir impostos que augmenten, encara, el crescut preu del dret a viure. Els obrers es veuran obligats a demanar augment dels seus sous, i dintre poc tot es nivellarà, i el dèficit tornarà a amenaçar inexorablement. Fins que es realitzi allò, que fa tan bonic als manifestos del "Bloc d'Esquerres", d'anar a treure el diner d'allí on és, no se'n sortirà. I no hi ha qui s'hi atreixi!

***

Els companys socialistes han discutit àmpliament—creiem sincerament que el discuteixen massa sovint—el problema de la participació en el Poder, decidint no participar-hi, però donar els seus vots a un Govern, que es compromet a anar executant el programa que va servir d'escambell a la memorable victòria del 11 de maig de 1924, i especialment els compromisos contrets en la carta de Herriot, a Blum, que decidí la política dita de sosteniment. Ja hi ha hagut partidaris de la participació que s'han esforçat en demostrar les inconveniències de la mateixa, i ens permetem creure que, de no haver vingut, la majoria dels representants, amb el manament imperatiu de votar contra, s'hauria acordat la col·laboració directa i activa, donant satisfacció a més de quatre prohoms socialistes, que veuen que es van fent vells i encara no són ministres, i l'legítimament, de passada, el cas Varenne, que ha hagut d'ésser expulsat del partit, per haver acceptat el càrrec de governador de la Indo-Xina. Però, sortosament,—nosaltres ho creiem així—la massa del partit socialista francès sent més la puresa de l'ideal que no els seus directors, i una vegada més s'ha impedit una confusió amb els republicans radicals, que portaria gran perjudici a uns i altres. Fins creiem que s'ha arribat al comble de la benevolença, oferint una política de sosteniment que, encara que condicionada, deixa el camp lliure perquè segueixin produint-se manobres i combinacions, que no tenen res d'ortodoxes.

***

Hem tingut "Teatre Català" al tinglado bastit en el recinte de l'Exposició d'Arts Decoratives". Ha estat català en absolut, puix els espectadors eren també tots catalans. Hom es creia en ple Romea! Això de ple és un dir, car llevat del darrer dia, la concurrència fou molt escassa. Les obres representades foren: "El Mistic", "Les Garçes", "El ferret de tall", "Mossèn Janot" i "Terra Baixa". De la companyia val més que no em parlem. Sentint-los i veient-los—i consti que parlo en general—ens sentíem joiosos que no hi hagués més que catalans entre el públic. Hauríem lamentat que els estrangers haguessin pensat que aquells salts i aquells crits era el que a Catalunya en diem art dramàtic. Quan s'exporta art, s'ha d'exportar el millor entre el millor. I si no pot ésser, es fa una cosa ben a l'abast de tothom: no moure's de casa.

Sortosament els espectadors ens sentíem patriotes i no protestàrem, i fins n'hi haguéu, exagerant el llur patriotisme, aplaudiren molt. I al final—seguint aquella pràctica que sempre hem cregut carrincona—va

obligar-se a que el Capítol de la Companyia parlés al públic. I això va ésser la única nota no catalana, car el Jaume Borràs, recordant segurament tribulacions darrerament sofertes, va resistir-se a fer declaracions, i sols, davant la insistència del respectable públic, va dir, en un accent ben badaloní: "Merci beaucoup. Je revendrai". I d'aquí no el van treure. Nosaltres volem remarcar-ho, perquè no se li cerquin pessigolles, el dia que les autoritats espanyoles s'assabentin dels incidents que van epilogar la campanya de teatre català a París.

***

Va a fer cinc setmanes que els empleats de moltes Banques i establiments de Crèdit, estan en vaga, perquè reclamen, entre altres coses, millora de sou. La vagadista molt d'ésser absoluta, i això és el que li resta importància, car tots els Establiments treballen amb més o menys dificultats, i ajudant-se, principalment del personal de la "Banque de France", que no ha deixat el treball, i dels empleats de Correus, que també fan serveis de recaptat per als establiments que es troben mancats d'empleats.

No voldríem ésser injustos, però hem de dir la nostra opinió, que la vaga no estava prou preparada. El moment fou molt ben triat, car fou el de posar-se en marxa el nou emprèstit, i segurament el desig de no deixar-lo escapar fou el que precipità el conflicte. Però l'organització no era completa. Aquí on hi ha associacions d'empleats en cada un dels establiments importants, no existia un lligam que els aplegués a totes, i també als empleats de petits establiments, que es veuen obligats a quedar al marge de l'agrupació.

D'haver-se perfeccionat l'organització, creiem que hauria estat possible un atur absolut dels negocis, i la vaga s'hauria resolt ràpidament. Ara, com que la feina va fent-se, els patrons no tenen pressa i esperen anar venent de mica en mica l'entusiasme dels vaguistes.

I a fe que poques vegades tindran tants motius de plantejar-se com la dels empleats de Banca, qualificats ben justament de *pàries amb coll planxat*. Treballen vuit hores diàries, com a mínim, i guanyen sous irrisoris, ben poc en harmonia amb la responsabilitat dels seus càrrecs. Cal considerar que, encara avui, hi ha qui guanya 500 francs al mes, quan per viure com a persona, sense extralimitacions de cap mena, una sola persona necessita més d'aquesta quantitat. Les dones encara són més explotades, i encara que ocupen càrrecs semblants, són més malament pagades que els homes. No hi ha cap ofici manual que no produïxi més que el d'empleat de Banca, en quin ram són moltíssims els qui mai arriben a tenir una situació.

I no són pas els Bancs estrangers, llevat dels anglesos i nord-americans, diferents dels francesos en aquest aspecte. Podríem citar casos particulars, que coneixem, que servirien per corroborar la nostra afirmació. I el personal d'aquests establiments es troba isolat i sense facilitats per reivindicar-se, car el francès encara que sigui socialista o comunista, en tot estranger veu un enemic. I no obstant, una estreta solidaritat entre tots els *pàries amb coll planxat*, entre tots els treballadors, sense distinció de cap mena, és el sol mitjà de canviar la gran injustícia que representa l'actual organització social, i que la vaga que està en curs tendeix a millorar en una esquitidíssima part.

Els vaguistes han adoptat una actitud que en direm prudent, per no dir-ne altra cosa. La seva

La nostra impremta a Barcelona

Des del present número, JUSTICIA SOCIAL s'imprimeix a la nostra ciutat. A la fi, és ja un fet el que fins ara ha estat un desig nostre. Han desaparegut les circumstàncies que feien que el nostre periòdic s'hagués d'imprimir a Reus, la qual cosa significava per la nostra redacció i per la nostra administració, un conjunt d'inconvenients difícilment evitables i que algunes vegades havien hagut de suportar els mateixos lectors.

D'ara endavant, desapareguen aquests inconvenients que, afegits a l'actual règim restrictiu per a la premsa dificultaven la nostra feina, el nostre esforç anirà dirigit a donar una major unitat als treballs de redacció, i alhora a augmentar l'actualitat dels nostres comentaris sobre els fets de la vida col·lectiva. Actualitat sempre relativa però, tractant-se d'un setmanari i amb un objecte que no és principalment informatiu.

Aquests avantatges que avui assenyalam, junt amb l'aportació de noves i selectes col·laboracions de què donàvem compte en el número darrer, contribuiran necessàriament a donar a JUSTICIA SOCIAL un interès cada dia més considerable.

Tot això, cal tenir en compte que no es realitza pas sense esforç. La nostra obra la realitzem un grup de treballadors al marge de les nostres ocupacions quotidianes, sense rebre subvenció de cap mena. El nostre periòdic viu de nosaltres mateixos i dels nostres lectors.

El nostre propòsit, el repetirem una vegada més, és el de fer de JUSTICIA SOCIAL el portaveu genuí de l'obrisme català i el representant en el nostre país de l'opinió lliberal, sense veleïtats reaccionàries.

prudència ha arribat a l'extrem de refusar després de 20 dies de vaga, una oferta de cooperació, per a produir una vaga general. Però, han estat prou cànids, no obstant, per demanar la nacionalització de les Banques. Què és com demanar la lluna!

I encara se'ls acusa en el sentit de que la vaga es un moviment polític!

Fem vots perquè el conflicte es resolgui el més favorablement possible als obrers, i perquè aquests en treguin la lliçó que cal una forta unió per a poder dictar condicions en lloc de pidolar millores.

Rafel RAMIS

Un conflicte del treball a Rússia

L'Agència comunista "Rosta", ens assabentà d'un conflicte del treball a Rússia. Diu el telegrama de la dita Agència:

"Moscou, 3.—S'ha plantejat un conflicte entre la Societat per Accions, Mate Rusnoroegoless (Societat Russo-Noruega d'Explotació Forestal) i el Sindicat dels Treballadors, a propòsit dels sous dels obrers ocupats en les empreses de la dita Societat. El conflicte ha estat portat davant la Comissió d'Arbitratge, de conformitat amb les clàusules de concessió. Les reclamacions eren: Durada de la jornada de treball; la taxa dels sous per als obrers qualificats, i la retribució de les hores de treball suplementàries. El concessionari proposava de considerar com una jornada normal de treball la de dotze hores, i establir la taxa del sou per als obrers qualificats, a 10 rb. 20 kop., sense retribució per a les hores suplementàries. El Sindicat exigia la jornada de vuit hores i un sou de 12 rb. 50 kop. per als obrers qualificats. Per la decisió arbitral, ha estat establerta la jornada de vuit hores i un sou de 11 rb. i el pagament de les hores suplementàries, a 75 per 100 de la taxa normal.—Rosta.

***

Un conflicte del treball a Rússia! És un cas veritablement curiós.

Afanyem-nos a dir que és una cosa que diu molt a favor del règim soviètic. Ens explicarem.

Rússia està a mans dels obrers. Són els obrers—obers manuals i intel·lectuals, és clar—els que tenen tots els organismes. És l'interès de l'obrèr i el del país, el que preocupa el règim. Els interessos capitalistes troben un ambient hostil.

Com és possible, doncs, un conflicte del treball? Un conflicte del treball significa donar un marge al que tempta els interessos proletaris o, si més no, al que posa frè a les aspiracions obreres exagerades. El darrer cas pot existir en tot règim obrerista, car de cap de les maneres hom pot seguir els excessos. Però és que aquest conflicte que s'ha plantejat a Rússia és, segons l'Agència Rosta, un conflicte com els que veïem en qualsevol règim burges o capitalista: un patró vol escanyar els seus obrers, i el Sindicat s'aixeca a defensar els seus interessos.

Això significa que no són pas veritat totes les enormitats que alguns senyors han penjat al règim rus. Són atribucions absolutament gratuïtes. Aquest conflicte ens ha palessat que Rússia, pobre obrer, concedeix la llibertat, àdhuc, als seus enemics. Qui més enemic de l'obrèr que el capitalista? Bé, aquest cas ens ha demostrat que un capitalista pot viure a Rússia, i que fins i tot, pot establir-se, organitzant-se el seu règim de treball. Això ens ha d'alegrar a tots els obreristes; el Govern rus fa honor a la llibertat.

Ara és evident, ha de venir un arbitratge per a fer imperar la justícia. I en aquest conflicte l'ha feta prevalguer, i amb una imparcialitat admirable. Ha establert les hores de treball que eren del cas, i en quant al sou ha decidit el terme mig entre les aspiracions de les dues parts contràries. La perfecta organització d'aquesta Comissió d'arbitratge, demostra el bon sentit del règim obrer rus.

R. T.

La solidaritat dels obrers, si no voleu que sigui una paraula sense sentit hem de demostrar-la a l'hora de les contrarietats, molt més que a les hores que ens són favorables.

Company: no oblidis als que han perdut la llibertat que tu disfrutes.

Llegiu les Edicions de "Justicia Social"

"COMPANY,"

per Màxim Gorki

PREU: 10 cèntims

"Aquest diantre de sobrats,"

per H. G. Wells

PREU: 30 cèntims

Ha publicat

A l'Ombra del Camí

libre de poemes de

EMILI SALETA i LLORENS

amb un pròleg de l'

IGNACI IGLESIAS

... «A l'Ombra del Camí» col·loca al seu autor en un lloc distingit entre l'estel de lírics de les noves promocions que són glòria de Catalunya.

Edició paper de fil ornada amb boixos

5 ptes.

Es ven a totes les llibreries

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura governativa

Obrers del camp! Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR

PORTAVERU DE LA "UNIO DE RABASAIRES DE CATALUNYA"

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Carrers, 12, 1.
BARCELONA

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu JUSTICIA SOCIAL periòdic socialista català.

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaven de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anual: 4 ptes.

Redacció i Administració: Aurora, 11 bis. - Ciutat

Treballador!

Signes digne de la teva condició humana

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Les LLETRES i les DERIES

RUSIÑOL

D'En Rusiñol no se'n parla gaire, i menys encara amb justícia, entre els nostres homes de lletres, diem-ne titulars. La figura de Rusiñol, que és una figura de circ vuitcentista, romàntica i facciosa, mig Pierrot i mig clown, queda lleugera, excessivament lleugera i decadent, davant d'ells ulls del nostre seriós arrodonit i neoclàssic jovent literari. I és que, en realitat, En Rusiñol amb tota la seva barba blanca, té el cor molt més jove que tota aquesta sèrie de literats barbapecs de la darrera promoció.

La darrera promoció—quina cosa la darrera promoció!—té el cervell madur, pastat de filologia i de ciència tomista, i no pot perdonar a En Rusiñol que es prengui tan a la fresca, com s'ho pren, tot allò que vol dir disciplina literària i provivat filosòfica.

Però En Rusiñol se'n f.... de tot això, perquè si no està fort de gramàtica i li falla la història, i s'equivoca en molts d'altres punts, en canvi té tota la resta, que és el més important. Per això a En Rusiñol no el preocupen gaire les opinions dels literats titulars; amb l'opinió del poble que el llegeix i l'entén, ja en té prou. El poble, després de tot, sap més el que vol, i allà on va, que moltes dotzenes de literats i freqüentment té l'avantatge sobre aquests, que no està tan corromput de prejudicis culturals, i conserva més neta de noses la seva sensibilitat. La cultura és sempre un perill pels fons humà, que ha de tenir tota literatura. La cultura està molt bé allà on és, i no cal embolicar-la amb la literatura.

A casa nostra s'ha fet tot al revés. El noucentisme ha agafat la cultura i la literatura, i ha fet aquest embolic brillantíssim que ningú sap per quin cap agafar-lo. El noucentisme ha creat una prosa i una poesia híbrides i de segona mà, producte de quatre professors i de quatre funcionaris.

En Rusiñol, amb un conjunt de deficiències, perfectament disculpables, en un país que no té resolt el problema de l'ensenyament, ha fet una literatura molt diferent de la dels noucentistes; una literatura popular, sense complicacions, dotada d'una gràcia sentimental i d'un humor espontani, que ha conquistat molts entusiasmes.

La literatura d'En Rusiñol compleix altrament una missió social, i si no existís, caldria inventar-la, perquè no ens en podríem passar pas tan fàcilment com de les teories de qualsevol filòsof de la darrera fornada.

Per totes les raons exposades, ens cal aplaudir als eminents periòdics Marius Aguilar i Carles Soldevila, que en emprendre's la

publicació d'uns quaderns biogràfics de personalitats catalanes, han cregut convenient, dedicar el primer a En Rusiñol, pintor, home de teatre, novel·lista... Cal remarcar, novel·lista, perquè hi ha gent que no hi veu més enllà del nas, i ara que tan es parla de les novel·les que es podrien fer i deixar de fer, ningú ha parlat de les que En Rusiñol ha escrit i publicat amb èxit complert i merescut, com pocs escriptors joves i vells podrien merèixer.

V.

|||

Notes marginals

—En Marcell Domingo prepara dues obres teatrals.

Un drama en tres actes de caràcter històric, relacionat amb la pèrdua de les llibertats de Castella en temps de Carles V.

I un altre en quatre actes titulat "Helena", en el qual—segons pròpia confessió—l'autor hi posa tota l'emoció del seu cos.

—El número de "La Novella d'Ara" corresponent al dia d'avui, publica una interessantíssima obra del nostre amic Cristòfor de Domènec, titulada "L'ànima trista".

Per les referències que en tenim, es tracta d'unes pàgines plenes d'inquietud i d'emoció escrites amb l'estil vibrant, característic d'En Domènec.

No cal pas que recomanem la lectura de l'obra. Assenyalem la seva aparició als nostres amics, i ja n'hi ha prou; perquè En Domènec es defensa sol.

—Amb el títol "L'honor", En J. M. Junoy ha publicat un article que creiem digne d'ésser reproduït en tota la seva extensió.

"L'honor és la lírica del coratge".

Ja s'ha acabat.

—El brillant narrador Joan Santamaria i Monné ha enllestit una novella que actualment s'està imprimint a l'Impremta Sallent, de Sabadell.

—El nostre amic A. Jordana ha acabat una traducció d'una novel·la de Marc Twain.

—El diari de Roma "L'idea Nazionale" ha publicat un llarg article comentant l'obra "Coses Vistes", de Josep Pla, fent-ne un gran elogi.

—"La Novella d'Ara" ha publicat la novel·la del nostre col·laborador En J. Puig-Pujades, "La planeta d'En Gerardo", de la qual parlarem en el número vinent.

—Per un error de caixa, la setmana passada dèiem que C. Fages de Climent ha enllestit el drama poemàtic "El cruel". Havia de dir "El bruel".

Correspondència de Redacció

Claudi S.—El vostre article queda excessivament difós; eviten l'abús dels adjectius.

P. P., Malgrat.—Hen cercat inútilment el treball de que ens parreu; se'ns deu haver perdut. Preguem volgueu excusar-nos.

Per ajudar la família del company "Roc Guinart,"

R. B., 2 ptes.; M. E., 2 ptes.; J. F., 1 pta.; F. V., 2 ptes.; M. R., 2 ptes.; Un tapicer, 2 ptes.; recapat a l'«vermouth» de comiat a En Serra i Moré, 37 ptes.

Total, 48 ptes.

L'home i la Terra

Els camperols

Temps enrera, en aquestes mateixes columnes de JUSTICIA SOCIAL, s'hi publicaven uns modestos articles meus, parlant de "La tragèdia dels pobles rurals". Avui tornem a agafar la ploma, i dins un aspecte més concret, vinc a parlar dels camperols.

Tan per raó de sentiment com per raó de justícia, ja hauria d'ésser hora, que tots els homes de cor generós i d'idees redemptores concentressim tota la nostra potencialitat dinàmica clamant d'aquests pobres paries del camp, per donar a llurs vides un estímul social que els despertés llur animalitat—l'home és un animal sociable, algú ha dit—a fi d'afrontar la desmesurada voracitat dels terratinents.

L'orfanesa d'una organització social que els permetria desenrotllar llur tasca agrícola, dintre uns límits equitatius, fa que eternament despleguin llurs energies amb un febril aïl al cor, car es troben que si l'anyada és esplèndida i abundosa la golapària a desvergonyida rapacitat dels amos, imposa un nou augment a les terres arrendades que els escamoteja la super-producció, i si, a la inversa, es troben amb un any improductiu i escàs, com que els arrendaments no s'abaixen, els pagaments exorbitants a què han d'acudir, els hi esgota la butxaca, i els sotmet a un treball d'odi constant.

Són moltes les persones de mal cor que es rabegen en la misèria i ignorància dels camperols. Si a Ciutat l'obrèr es troba amb un sens fi de butxins que li exprimen la suor fins a l'última gota, en les ruralies la terra es paga a preu d'or, mentre la ciència descobreix nous mitjans per fer-la més productiva. I encara no en tenen prou amb això que, després d'un hom haver posat tota l'ànima en aparellar i conrear les terres, bo i deixant-hi trossos de vida i fonamentant-hi els seus futurs projectes i il·lusions, per un

tres i no res, es troba amb l'avis de l'acomodament, sense que pugui emportar-se d'aquella terra "seva", aquelles suors amargantes que hi ha enterrat.

Tots la coneixeu—deia en un dels articles en què parlava de la tragèdia dels pobles rurals—la bellesa dels seus camps, la nuesa dels seus solcs i el lladruc del gos masti; tots la coneixeu la claretat del seu cel, la puritat del seus aires i el cridar d'algún bergant, etc. Però jo us voldria veure, a l'aixada o la fanga, corbats sempre cap a terra, com en una bíblica maladició, des de punta de sol fins al migdia per després sentar-vos davant d'una minestra rànica i magríssima que escassament us ompliria el ventrell."

Es un clam de justícia que tots els esperits generosos hauríem de llançar-la arreu. No n'hi ha prou de cantar les seves excelsituds. Jo que amb vera delectança he gustat la prova d'una sentor pairal, llegint devantals de la "Publi", glossant la poesia i catalanitat que batega per les masies i poblets, així com la bellesa dels conreus i paisatges rurals també voldria veure cantar la dolor i tragèdia dels camperols, sotmesos a un vergonyós esclavatge que els envileix i els idiotitza.

No pot ésser, senyors meus, que en ple segle XX encara subsisteixi aquest absurd abandonó dels pobres obrers del camp. Quan allà al lluny, en aquells horitzons rojos, que les burgesies d'arreu tan han provat de bescantar, la terra és de qui la treballa, aquí encara impera una mena de feudalisme mig-eval: l'amo s'alça prepotent, disposant sense control d'un dels elements naturals del Univers.

Si possible fos, també s'intentaria abassegar l'aigua, la llum i l'aire. I pensar que els desheredats i els esclaus es compten per milions i milions, mentre els amos només són uns quants!

Joan FORMENT.

Lletres al Director

Notes de Reus

La "Secció d'Estudis Socials" del Centre de Lectura, prepara per a l'acabament d'estiu, un curs de Segur Obrer a càrrec del delegat del "Instituto Nacional de Previsión", En J. Maluquer Salvador. Amb aquest motiu, hem llegit a la revista de l'esmentat Centre, la correspondència creuada entre el president de la Secció d'Estudis Socials, En J. Recasens, En J. Maluquer i l'Albert Thomas, de l'Oficina Internacional del Treball. Tenim la creença de què serà un curs força interessant per a l'element obrèr. Procurarem tenir al corrent els llegidors de JUSTICIA SOCIAL.

***

Per la premsa local, ens em asabentat que l'alcalde senyor Josep Maria Segimon, tenint en compte la situació de la ciutat i per a demostrar el seu gran desinterès i amor a la població, s'havia rebaixat els honoraris de 900 pessetes mensuals que ha cobrat fins ara, a 500 que en cobrarà d'aquí endavant.

Tot serà que ara els patrons no ens duguin que el comerç i la indústria travessen una forta crisi i que l'interès de la ciutat exigeixi una petita rebaixa dels nostres jornals, tot exclamant:—Mireu l'alcalde!—Ara, que si arribessin a rebaixar els nostres sous fins a no del-

xar-nos guanyar més que 500 pessetes mensuals... per amor a la ciutat, ens sacrificariem també...

***

Sota la presidència del delegat governatiu senyor Morillo, s'han celebrat els actes d'afirmació patriòtica, un a Cambrils i un altre a Selva del Camp. L'èxit ha estat gros, tant, que es pot afirmar que les forces de la Unió Patriòtica aviat deixaran d'ésser un fetó.

***

Els obrers manobres tenien unes bases signades pels patrons contractistes d'obres, en les quals aquests es comprometien donar el jornal de 8 pessetes, mentre tinguessin l'edat de 18 anys en amunt, i als menors d'aquesta edat, el preu és pactar entre obrer i patró, particularment. Doncs bé; abusant de la crisi de treball que s'ha deixat sentir durant dos o tres hiverns, els patrons han anat rebaixant els jornals dels manobres, i actualment pagaven jornals de 6'50, 6, 5, i fins 4'50 pessetes, cobrant ells 9 pessetes dels propietaris. La Societat de Manobres, després de consultar als seus associats i recaptar l'ajuda dels oficials paletes, els quals van acordar donar-los-hi, en reunió general de llur Societat, van comunicar al Gremi de Patrons, que si el dissabte dia 22 no pagaven els jornals a vuit pessetes, en compliment de bases signades l'any 20, els obrers

manobres no acudirien al treball el dissabte següent.

Els patrons, com que tenien constatat que no podien donar les vuit pessetes, el delegat governatiu, senyor Morillo, va citar una Comissió de manobres al seu despatx per evitar el conflicte, comunicant-los que no podia autoritzar la vaga per al dia 24, puix necessitava 8 dies més dels que havien avisat per endavant. Els obrers van manifestar desigs d'entrevistar-se amb els patrons, i el delegat, que ja els tenia reunits en una altra habitació, els va reunir, quedant convingudes ambdues parts, de què el dissabte dia 29 començarien de complir les bases signades, o sigui, jornal de 8 pessetes als manobres de 18 anys en amunt, etcètera, etc.

Sembla, doncs, virtualment resolt el conflicte, si en arribar l'hora del pagament, els patrons no surten amb algun estirabot.

En altres notes parlaré de l'esperit que informa a les collectivitats obreres d'aquesta, particularment els paletes.

ECO

Per a ajudar a JUSTICIA SOCIAL
Ciutat.—F. X. C., 5 ptes.

Preguem als nostres suscriptors per trimestres se serveixin renovar llurs suscripcions.

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA

2.ª època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ:
Viladomat, 108 (Impremia). -BARCELONA

REDACTORS i COL·LABORADORS

Gabriel Alomar - Serra i Moret
Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Agudé Miró - Cristòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas
Dr. E. Mira - J. de C. Serra Ràfols
Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa" - Rossend Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés
"Galdric" - Marius Vidal - Ferrán Culló - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Dr. J. Batdella Arnó - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós
Emili Salleta - "Shum" - F. Cañadas - Josep M. de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcàntara i Gussart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Pujades - Joan Fronsós - Balagué Baró - R. Ràfols Camí - Jaume Cardús - J. Durán i Guardiola - Joan Forment.

REDACTORS-CORRESPONSALS

Albert Schneberger - Rafael Ramis, França
Joan Comorera.—Argentina
Carlota Góterres.—Xile
René Lyr.—Bèlgica
Roberto Marvasi.—Itàlia
Dr. Andrés Ovejero.—Madrid

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Províncies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes.
Un any, 8 ptes.

Estranger:
Mig any, 3'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

No servirem cap suscripció que no vagi acompanyada del seu import.

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA

Balaguer.—J. S. G.—Rebut 2'50 ptes. import d'un trimestre que li nirà el 30 de novembre 1928. La lletra anterior no fou rebuda. Agrafm amicals suggestions.

Imprenta Isidro Duch, Viladomat, 108